№ 37 მთავრობის მოსაზრ. უფასოდ

საქართველოს რესპუბლიკა

ფასი 2 მან. სოფლისთვის, 17 თებერვალი 1920 წ. ოთხშაბათი

მთავრობის მოსაზრ. ოფიციალური გაზეთი
(ოფიციალური და არა ოფიციალური განყოფილებით)

საქართველოს რესპუბლიკა

ბიჭდება ხელის მოწერა გაზ. „საქ. რეს.“ 1920 წლისთვის. გაზეთი მდირს 1 თვით 40 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი. განცხადების ფასი პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი 3 მ. 50 კ. მე-4 გვერდზე 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრ. ზომისა 80 მ. 1 ინერ. გაზ. ნისიად არავის გაეგზავნება. რედაქციის კანტორის მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქუჩა № 6. ტელეფონის 1—82.

საქართველოს კონსტიტუციისთვის.

ჩვენი გეოგრაფიული, პოლიტიკური და საერთაშორისო მდგომარეობა და ინტერესები გვიკარნახებს მუდმივი ნეიტრალიტეტის გამოცხადებას და მისი ცნობისთვის სწორი და ფართოდ ცოდნილი პოლიტიკის წარმოებას. ეს არსებითათ გამოხატავს ჩვენი ხალხის დემოკრატიულ მოთხოვნილებას და ჩვენი რესპუბლიკის სახელმწიფოებრივი აუცილებლობას.

როცა ნეიტრალობის გამოცხადებაზე გვაქვს მსჯელობა, ჩვენ კარგათ გვესმის, რომ ეს არავითარ შემთხვევაში არ მოსწყვეტს ჩვენი სახელმწიფოებრივი საზღვრების საკითხების საბოლოოდ გამოურკვეველობას და გადაწყვეტილებას. ცხადია ჩვენ ნეიტრალური სახელმწიფო ვერ ვიქნებით, თუ ჩვენი საქართველოს ბუნებრივი, ისტორიულ-პოლიტიკური და სახელმწიფოებრივი საზღვრები არ იქნენ აღდგენილი. სამეჭადიანი საქართველო განუყოფელი ნაწილია საქართველოს სახელმწიფოებრივი ორგანიზმის. ამიტომ როდესაც ნეიტრალობაზე ვლაპარაკობთ, ვგულისხმობთ ჩვენს ბუნებრივ საზღვრებს და საქართველოს სახელმწიფოებრივ ტერიტორიას. სწორედ ეი ამ ბუნებრივ გეოგრაფიულ და ისტორიულ საზღვრებში და სახელმწიფოებრივ ტერიტორიის მთლიანობის ფარგლებში გვინდა ვიყოთ ჩვენ ნეიტრალური სახელმწიფო. მხოლოდ ასეთ პირობებში შეგვიძლია გულწრფელად აღვიარით და დავიცვათ მუდმივი ნეიტრალიტეტი, არავის არ შევედავოთ და არც არავის მივცეთ ნება შემოდავების სწორეთ ასეთ ბუნებრივად და ისტორიულად გამოკვეთილ პირობების მიხედვით და ცნობით უნდა მიხდეს საქართველოს ნეიტრალიტეტის აღიარება. ამას მოითხოვს ჩვენი სახელმწიფოს ინტერესები, ხალხის დაუძლეველი ზრახვანი, ეს არის შეურყეველი მოთხოვნა სამართლისა და უფლების.

დღეგანდელ ხალხთა სვე-ბედის წმოთვარი მესაჭე, დიდ სახელმწიფოთა ევროპაი, რომელმაც უკვე იცნო ფაქტიურათ საქართველოს დამოუკიდებლობა, ყოველივე ამას უთუოთ დიდს ანგარიშს გაუწევს და დამოუკიდებლად აღიარებულ სახელმწიფოს ერსებობის საშვალების მიცემაზე უარს ვერ ეტყვის.

Cuique suum! და ჩვენც ჩვენი უნდა მოგვეცეს.

ცხადია ჩვენ სახელმწიფოებრივ საზღვრების საბოლოო ჩამოყალიბების საქმეში შეთანხმების და მშვიდობიანობის გზით უნდა ვიაროთ. ეს არა ერთხელ განუცხადებია ჩვენს მთავრობას, როგორც ევროპის დიდ სახელმწიფოთათვის ისე თავის მეზობლებისთვის. ეს არა მარტო სიტყვით, საქმითაც დაუმტკიცებია ჩვენს ერს და მის მესვეურთ.

ყველამ და განსაკუთრებით ჩვენმა მეზობლებმა უნდა იცოდეს ჩვენი სურვილი მუდმივ მშვიდობისმყოფელობისა. სადავო საკითხების გადაჭრას ყოველთვის ეგარჩევა შეთანხმების და მოლაპარაკების გზით. საერთაშორისო არბიტრაჟის კითხვა ჩვენთვის უბრალო სიტყვის მასალა და დიპლომატიური ტაბლ სიტყვაობა არ გახლავს.

მაგრამ ვისაც ჩვენთან რაიმე კეთილ განწყობილური დამოკიდებულება სურს დამყაროს, იგი ვალდებულია ჩვენი რესპუბლიკის დემოკრატიული სახელმწიფოებრივი სულისკვეთება გაიგოს და ქართველი ერის უფლებას პატივსცეს. ცხადია, „ზოგან, სადაც საქართველოს დამოუკიდებელი არსებობისთვის უვნებლად დათმობა შეიძლება, საქართველოს შეუძლიან დაუთმოს მეზობლებს, რომ მეზობლური განწყობილება, რომელიც საქართველოს წარსულშიც კარგი ჰქონდა, ეხლაც თანხმობითა და მშვიდობიანობით დაიწყოს“ (ივ. ჯავახიშვილი „საქართველოს საზღვრები“ გვ. 49). ამ გონიერ დათმობას საზღვრების საკითხში საქართველოში არავინ არ უარყოფს. ოღონდ თავი და თავი ის არის, რომ დათმობის პოლიტიკას ყოველთვის და ყოველგან უნდა საზღვრავდეს რესპუბლიკის ინტერესები და დემოკრატიული სახელმწიფოებრივობის საჭიროება.

მაშასადამე ჩვენ გვინდა საქართველო იყოს ნეიტრალური სახელმწიფო თავის ბუნებრივ ისტორიულ საზღვრებში, აღდგენილი თავის უფლების, სამართლიანობის და ინტერესების თანახმად. ამ წუთს იგი სულგანაბეული ელის, უამისოდ მისი ნეიტრალიტეტის მუდმივობა წარმოსადგენადაც შეუძლებელია. ჩვენ მოველით ამ კითხვის გადაწყვეტას ახლო მომავალში.

მუდმივი ნეიტრალიტეტის გამოცხადება და სხვა სახელმწიფოთაგან მისი ცნობა არ კმარა, რომ სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა და ხელშეუხებლობა უზრუნველყოფილი იყოს. დღევანდელ საერთაშორისო ჰაერში და მეტოქეობის დროს უფლებას, სადაც და როგორადაც უნდა იყოს იგი გამოთქმული, პატივს არ სცემენ, თუ მას თან არ ახლავს მფარველი ძალა. ჩვენი სახელმწიფო აცხადებს და იცავს თავს მუდმივ ნეიტრალიტეტს ზეპოთ განსაზღვრული აზრით. საქართველო სხვისას არაფერს მოინდომებს, ხოლო თავისას არავის დაანებებს; რაც მას ეკუთვნის დღევანდელი სინამდვილით, ისტორიით და უფლებით, მთელი თავის ძალღონით დაიცავს და შეინარჩუნებს. ეს საყოველთაო სახელმწიფოებრივი და სახალხო რწმენა და ლტოლვაა.

მართალია, ნეიტრალიტეტის უზრუნველყოფილი სახელმწიფონი ვალდებულნი არიან წევრევ ლობა გაუწიონ ნეიტრალურ სახელმწიფოს თავდასხმის და შეურაცხყოფის დროს. ამას დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი მშვიდობიანი განვითარებისთვის. მაგრამ ამის იმედით ვერ დარჩება საერთოდ ვერც ერთი ნეიტრალური სახელმწიფო და კერძოთ საქართველოს რესპუბლიკა. მას თავის დასაცავად ყოველთვის ეყოლება და უნდა ჰყავდეს შეიარაღებული ძალა ამა თუ იმ სახით. ნეიტრალურ სახელმწიფოს უფლება აქვს თავისი მთლიანობა, თავისი ნეიტრალიტეტი დაიცვას სამხედრო ძალით, თუ კი ვინმე მოძალადე გაბედავს მათ შელახვას. ამ შელახვის უბრალოდ გულში გაელება, უბრალო განზრახვა ფიზე ეყენებს ხოლმე ნეიტრალურ სახელმწიფოს. ამის მაგალითია ნეიტრალური შეიცარია. თანამედროვე პირობებში საქართველოსთვის ასეთი მდგომარეობა სრულიად ნორმალური იქნება. ამ მდგომარეობას საერთაშორისო უფლებას ენაზე, როგორც უკვე ვსთქვეთ ერთხელ, შეიარაღებულ ნეიტრალიტეტს ეძახიან.

ჩვენ არ უნდა დავივიწყოთ ნეიტრალური ბელგიის და ნეიტრალური ლუქსემბურგის მაგალითები. თუ ისინი თანამედროვე იმპერიალისტურმა ომმა გაანადგურა, არა გვგონია ვინმემ ამის ბრალი მათ ნეიტრალურ მდგომარეობას დასდოს. თუ როგორ განზრახულებდა უფლება ნეიტრალიტეტისა, ეს არ არის კონსტიტუციის საქმე. ჩვენ უნდა შეეტანოთ კონსტიტუციაში, როგორც პრინციპი დებულება საქართველოს საყოველთაო ნეიტრალიტეტისა.

ბ. ხაჟვარიძე.
(გაგრძელება იქნება).